

SZÉGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
Magyar Irodalomtörténeti Intézetnek Könyvtára

Lelt. napló: _____ Lsz.: _____

..... csoport: _____ szám: _____

NÉMETH FERENC:

A szerencsés sárkány históriája

ELŐHANG

I.

*A*tlaszt köszöntétek, a roppant óriást,
aki zömök vállán hordja rögös földünk!
A mítoszbeli hőst,
minden monda teremtményét:
magatokat,
akik vállatokon tartjátok
e forrongó földi világot,
mint ő.

Én is Atlaszt köszöntöm:
benneteket barátaim.
S vállamra veszem veletek
e roppant földi terhet,
földhözköltözött Prometheuszokat:
az emberi kultúrát.

Emeljük vállainkra őt,
míg minden bilincse lepattan.
Emeljük vállainkra
és vigyük diadalúton őt,
ki tüzet rabolt az égből őseinknek,
jogos trónusára:
parancsoló agyunkba.

Sebzett történelmünk:
hős Prometheusz!
Téged ünnepelek én,
midőn új istenek tanácsa
új keselyűket szabadít
léláncolt tested fölé,
akik velődbe tépnek.
Túrj te szegény szellem
és ereinkből erősödj,
hogy izmaidból győzelem szülessen,
ha türelmed serlege kicsordul.

*C*sendes óceán:
a kéküvegű ég
roppant lombikjába zárt tér,
nyílt magasságra tárt tenyér
zöld ráncai közt porszemnyi hajóval.
A mélységekből emelkedő nap
izzó korongja
arany sugarakkal bombázza
a remegő tükröt.
Ez itt a mesés Operencia
és a színén lebegő
dióhéj,
tündérországba igyekvő
hőseivel.
Az emberi nem
bölcsőjétől eredt
mesék vizein lebeg.
reményeink hajója:
a Szerencsés Sárkány.

Törékeny testén
a huszadik századi technika
finom szálaitól övezve
huszonhárom halász lebeg
zöldszemű mélység felett
nyugodt számításokkal
Scyllát, Carybdist kikerülve.

Hol vannak
az ókor szörnyei és csodái
a villanyárammal fűtött
mai földön?
Hol vannak
a kis gyermekek álmát
rémítő titokzatos árnyak?
Újság lapjaiként
fordulnak a naptár napjai:
a mai szám hozza
a tegnapi rejtvény kulcsát,
csupán a betűk alakja egyenlő.

Huszonhárom halász
a rádi hullámokkal befönt világban
hálóját lemeríti,
tündérország gazdag mélyeibe,
hogy legyen mit ennie holnap.

Enni,
mint évszázadokkal előbb,
mídon az ősök
törékeny bárkáikon
a partmenti vizeket járták.
Enni
halak vajszínű húsát,
míg a világ
mélyebb mélységek fele fordul.

Ezüst és aranytestű halakat
hoznak a mélységekből a hálók.
Smaragd cseppek ragyognak
a csilló pikkelyeken,
ez a boldogság.
Halbúz vegyül
az emberi verejték illatával.
Ez az élet.
A japán partok
cseresznyevirágos illatát
sohasem hozhatja el eddig a szél.
Itt csak a sós víz szaga érzik.
A cserzett arcokat
a munka nehéz láza hevíti.
Ezüst pikkelyeket villogtat
a tüzteli nap.
S az olajos fedélzet csillog,
a végtelen imbolygó tenger
egyetlen szilárd pontja.

— Míg odafönt valahol
az ég azúr óceánján
egy ezüst pont zúgva tovaciciklan...

II.

A parttalan vizeken
siklik tovább a hajó.
Távol
mérgecs árnyak fátyolozzák be
a csillámló tükröt.

Milyen
láthatatlan
napfogyatkozás?
Halaványabb a világ,
szürkébbek az árnyak.
A fáradt fény
ernyedten hull le a vízre,
s a lánggolyó
véresen ragyog.
Messziről

szürke ködökbe borul
az éter.
Ólmos sötétség ereszkedik
az eggek magasságából
s egyszerre im:
porhófehér eső szítal
a tengeren...

Mint Columbus legényei
Amerika kék partjainál,
úgy futnak elő e csodás esőre
a halászok.

De az éteri-tiszta ajándék
megperzseli testük,
s hiába mossák nyomait,
nem lankad a tűz.

Milyen bűn hamva hullt le az égből,
hogy lemosni se' hagyja magát?
Az indiánok vére
nem égette így
a hódító Cortez kezét,
még a megölték vére is letisztul.
Milyen gyilkosság hamva hát e tűz?

Nem gyilkosság ez,
ez még csak a szándék.
A Wall Street halandó istenei
bólintottak,
s a halál árnyéka suhant el
a Csendes Óceán felett.
Kultúrált századunk mannája:
atompor.
Szétzilált elemek éteri gőze.
Vizet perzselő hősege felett
a világűr
abszolút fagypontra lebeg:
a Nihil.

Prometheusz örökét
és utódát
oda taszítanák,
hogy végtelen némaság övezze
a fölizzott föld
kiegyenlítődött tereit.

Jőjj Orfeusz,
szálljunk az alvilágba
kimenteni
a szégyenbe kergetett Reményt.

III.

A kelő nap
ezüst sugarával rajzolt
távol tájak:
Japán képzelt partjai,
nyüzsgő kikötők.

Fiaik elé siető
fehérhajú anyókák.
(Az anyák haja
mindenütt ezüst-fehér:
ez a szeretet egységes koronája.)
Férjeikre váró
apró fekete asszonyok.
(Arcaikon aggodalom
és mosoly váltakozik
bárhol a földön.)
Mandulametszésű szemekkel
ajándékra vágyó gyermekek.
(Nem tudom milyen lehet,
de bizonytalán ott is edesebb
a madárlátta kenyér.)

De most
felbukkan a ragyogó víz karimáján
kétség és remény várva-várt hajója:
a Szerencsés Sárkány.
Örömet hoz vajon,
vagy bánatot,
amint megtér a hétköznapi útról?
Mesék messzeségeiből tér meg
a létfenntartás
tengertől zsákmányolt terüjét
kicipelve a parthoz...

A távoli pont
mindegyre növekszik,
s lassan kibontja magát
a párás levegő ködéből
a hajó,
fölvillantva
kemény körvonalait.
Majd dohogó zaja száll el a partra
monoton hullámverés közepett.
Orránál
tarajosan csillog a víz,
foszforeszkáló teste növekszik,
ablaka aranyszínű csillant.
Már látni
a fedélzeten mozgó embereket.
Felbőg a hajókiért.
Az ormótlan test
prüszkölve farol ki a parthoz.
Sistergő gőzöket ereget,
oldalán csobogva melegvíz bugyog.
Kötelek csattognak,
horgony lánc csörömpöl,
a nehéz test
megbillen feszülő kötelékeiben
s a locsogó hullámok közt
megnyugoszik.

Imbolygó léptekkel
partra dülöngélnék
a halászok,

miként munkából megtért,
megfáradt férfiak.
Bőséges a zsákmány,
de izmaik
ólmos gyöngéség leverte.
S esendő testeiket
névtelen baj szállta meg.

IV.

Fehér kórházi ágyak
a lélegzés ütemére tagolt
remegő csendben.
Huszonhárom halász bolyong
a halál óceánjain.
Kapkodva pihenek a testek
az álom
mélyvízeibe merülten.
Izgatott műszerek vibrálnak
gyöngyűlő szerveik nyomán.
Csontjaikban
sugarak sortüze bombázza
az élet parányi sejtjeit.
A gyérülő vér folyamán
bomlott kis hullák lebegnek...
A fuldokló szervek remegnek...
A szív ugrálva dobban...
A vér fogy...
Az élet...

Jőjj Orfeusz,
Szálljunk az alvilágba,
felkelteni
a halálba kergetett reményt!
Kiáltjuk együtt:
Ki ad életet Prometheusz
huszonhárom haldokló fiának?

Felel a föld:
mindenki,
aki csak élni szeret!

...Tüszáryi fémcsöveken
a lankadt erekbe
bezúdul a vér.
Fölugrik a szív,
szökdelve újra elindul.
Az eres tüdő
zihálva kapkod levegőért,
süvítve telik meg,
s föllelekzik a test.
Megmozdulnak a pontos szervek,
mint az elindult óramű.

— Sejtek finom szálain
lebegő élet,
kettős technikánk törei közt

örzöd-é tovább
Prometheusz tüzetét jövődő századoknak,
vagy a megvadított láng
tégedet is elemészt?

Szívem választott hőse,
emberiség:
Szerencsés Sárkányöd
hányszor tér meg a honi partra,
hogy véreddel új életre kélted?

Ahányszor kihajt a remény.

S a remény mindig újra nő,
fájából új hajót faragnak
és a Szerencsés Sárkány
újra útra kél.

Útját halászkok, hajóácsok,
horgonyokat verő kovácsok:
megóvjátok,
ha az istenek kezéből
visszaszerzitek
Prometheusz ráncshagyott tüzetét.

AJÁNLÁS

Ha nem akarsz elpusztulni barátom,
mint a rakéta,
nyisd meg ereid az ember előtt
és kösd be
a földi világ vérrendszerébe.
Hiszen huszonhárom élet is kevés,
ha fogyhatatlan vérével
nem táplálja az emberiség.
Mert minden élet egy fénypont csupán,
s ami felgyúl egyszer ki is alszik.
De az emberi nem hálózatában
megőrződik minden energia,
s a lehűnyó lámpa árama
másutt új világra kél.
Ne tested szövetében:
folytatásaidban
örizd meg életedet,
mint a füvek,
s örizd magadnak
az éteri fagy ellen
a tüzet.

SIMAI MIHÁLY:

Hazatérés

Fogadhat sz zúduló esővel,
szilaj, zimankós, csúf idővel,
nyárfáid közt a szél süvölthet...
Az én falum vagy... mért pöröljek.

Fekete-szürke rút saradból
szakadtam, mint bolygó a Napból.
És minden emlék drága, szent itt:
ezek is a hazát jelentik.

... A hazát... földet... a szerelmet...
— Bennem virágzik minden kerted,
szellőid számon dudorásznak,
érettem nő sok ifjú házad.

Köd-oszlató, új fényeiddel
esténként engemet derítsz fel.
Gyors útjaid kezembe kúsznak...
— Tudom: szeretsz... az én falum vagy.

Minden parasztod tejtestvérem.
Együtt nőttünk, közös kenyéren,
s mint ismerős az ismerősnek,
hisszük saratlan, szép jövődet.